

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII

Autoritate de stat autonomă

COLEGIUL DIRECTOR

HOTĂRÂREA NR. 101 din 18.02.2008

I. Dosar nr: 410/2007

II. Petiția nr: 7559 din data de 23.07.2007

II.1 Petent: N. I și N. I cu domiciliul ales în localitatea București

2. Reclamat: L. V, L. N și L. A, cu domiciliul în București,

III. Obiectul petiției.

Discriminarea produsă de reclamați pe baza criteriului etnie.

IV. Procedura de citare

Prin citațiile nr. 9604-9607 din 11.09.2007, Colegiului Director al CNCD a citat părțile, la sediul său, pentru ziua de 27.09.2007 în vederea audierii. La apelul nominal au răspuns părțile. Procedura citării a fost legal îndeplinită.

V. Obiectul sesizării și susținerile părților :

Petenții N. I și N. I au sesizat Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării cu privire la următoarele aspecte:

1. Sunt de etnie romă și sunt proprietarii imobilului situat pe str.
2. Pe parcursul anilor 2003-2007 au avut numeroase incidente cu familia L. (✓, N și A). Membrii familiei L. au adus familiei N. acuze cu privire la modalitatea de obținere a autorizației de construcție dar și referitoare la etnia lor.
3. Cuvintele reținute ca fiind jignitoare la adresa lor au fost: „Țigani jechoși”, „Ați venit cu satra, cu cortul, nu aveți gust. needucaților”, „Fir-ați ai dracului de țigani”, „Țiganilor, spurcaților, nespălaților. hoților, bandiților”, „Ciorilor, țiganilor”. Alături de cuvintele reținute reclamații au imitat țigările strigând „cra-cra”.

Pornind de la situația prezentată petenții solicită investigarea, constatarea și sancționarea faptelor de discriminare care au fost de natură a aduce atingere demnității familiei N I și I.
Reclamații L A L N și L V, prin adresele nr. 9883/14.09.2007, au precizat următoarele:

1. Între familia sa și cea a petentului a început o stare conflictuală încă din anul 2007 datorită nerespectării autorizației de construire eliberată pentru construirea imobilului din str. Această stare conflictuală a fost adusă la cunoștința diverselor autorități fiind înregistrate la sediul Primăriei sectorului 1.
2. Petenții au închis abuziv gazele naturale de la nișa aflată pe proprietatea lor și acest lucru a făcut obiectul unei plîngerii penale, dosarul fiind în cercetare.
3. Ceea ce reclamă petenții ține de insultă și nicidecum de discriminare. Ca atare apreciază că cercetarea faptelor nu intră în competența consiliului.
4. Apreciază că memoriul petenților este un mijloc de intimidare îndreptat împotriva lor pentru a renunța la plîngerile penale.

Poliția sectorului 1 București, prin adresa nr. 11.323 din 03.10.2007 a înaintat consiliului procesul verbal nr. 2715237 seria AY din data de 07 august 2007 prin care doamna L A a fost sancționată cu avertisment pentru „injurii, expresii jignitoare” adresate lui N I.

Echipa de investigație a solicitat și obținut declarații de martor de la persoanele participante la evenimentele descrise. Astfel:

1. P I domiciliat în str. a asistat pe parcursul anului 2007 la un incident între petent și L N și în care dl. L I-a făcut „țigan, cioară nenorocit” pe dl. N I iar la plecare a făcut „cra, cra”.
2. N M domiciliat în Popești Leordeni, în data de 13.04.2007 se afla la domiciliul petentului și a auzit din curtea familiei L cuvinte „ciorilor, țiganilor, nespălaților” precum și imitarea croncănitului de cioară.
3. B G domiciliat în str. a văzut și auzit pe doamna L V spunînd „țiganilor împruțiți, ați venit cu șatra și cortul, cine v-a dat autorizație de construire”. La final a imitat croncănitul ciorii și a dat din mâini, imitînd zborul ciorii. Întro altă zi în curtea imobilului petentului a intrat dl. L N și mama sa și au adresat cuvinte de genul „țiganilor, fir-ati ai darcului de jengoși, țigani împruțiți terminați odată cu construcția asta.”. Cuvintele erau adresate atât petenților cît și unor muncitori de etnie romă.
4. O T domiciliat în a asistat la mai multe evenimente în care L V și L A au aruncat cu diverse materiale în muncitorii de pe șantierul domnului Nicolae și au adresat cuvinte „ciori nespălate, jengoși”. Copiii săi în momentul în care trec pe lângă domiciliul familiei L sunt făcuți „țigani, hoți” și aruncă cu apă după ei.
5. L I domiciliat în a asistat la un incident în data de 13.04.2007 cînd familia L a adresat cuvinte „țigani, ciori” la adresa familiei N, iar cînd l-a văzut și pe el i s-a adresat „așa vă stîngeți voi țiganii. Cioră, jegos”.

La audierile din data stabilită 27 sept. 2007, dl. L N a negat afirmațiile imputate dar a recunoscut că, mama sa, la supărare, a folosit unii termeni dintre cei enumerați.

In drept.

Referitor la excepția competenței materiale a colegiului ridicată de reclamații se ține:

1. Insulta ca faptă cu caracter penal , prevăzută de art. 205 Cod penal , a fost abrogată.
2. Faptele săvârșite sub imperiul Legii nr. 61/1991 sunt tot fapte cu caracter contravențional.
3. Faptele cu caracter discriminator fiind fapte cu caracter special derogă de la regimul juridic al faptelor prevăzute de Legea nr. 61/1991.

Având în vedere aspectele semnalate colegiul resapinge excepția referitoare la incompetența colegiului în cauza de față.

Având în vedere:

1. prevederile art. 7 din Declarația Universală a Drepturilor Omului potrivit căruia: „ *Toți oamenii sunt egali în fața legii și au dreptul fără deosebire la o protecție egală a legii. Toți oamenii au dreptul la o protecție egală împotriva oricărei discriminări care ar încălca prezenta Declarație și împotriva oricărei provocări la o astfel de discriminare.*”

2. art. 2 alin. 1 din O.G.137/2000, privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, forma republicată , constituie discriminare “orice **deosebire, excludere, restricție sau preferință**, pe bază de rasă, naționalitate, **etnie**, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV sau apartenență la o categorie defavorizată, care are ca scop sau efect restrângerea ori înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale ori a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice” ,

Alin. 4 prevede că „orice **comportament** activ ori pasiv care, prin **efectele pe care le generează, favorizează sau defavorizează nejustificat ori supune unui tratament injust sau degradant** o persoană, un grup de persoane sau o comunitate față de alte persoane, grupuri de persoane sau comunități atrage răspunderea contravențională conform prezentei ordonanțe, dacă nu intră sub incidența legii penale”.

Și **art.15** din același act normativ prevede “constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, dacă fapta nu intră sub incidența legii penale, orice **comportament manifestat în public**, având caracter de propagandă naționalist-șovină, de instigare la ură rasială sau națională, ori acel comportament care are ca scop sau **vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere de intimidare, ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare**, îndreptat împotriva unei persoane, unui grup de persoane sau unei **comunități** și legat de **apartenența** acestora la o anumită rasă, naționalitate, **etnie**, religie, **categorie socială** sau la o categorie defavorizată ori de convingerile, sexul sau orientarea sexuală a acestuia.”

O faptă poate fi calificată ca fiind faptă de discriminare dacă îndeplinește cumulativ mai multe condiții:

- Existența un tratament diferențiat manifestat prin deosebire, excludere, restricție sau preferință (existența unor persoane sau situații aflate în poziții comparabile)

- Existența un criteriu de discriminare potrivit art. 2, alin. 1 din O.G. nr. 137/2000 republicată. Potrivit legii, criteriile de discriminare sunt: *rasă, naționalitate, etnie, limba, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârsta, handicap, boala cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenența la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu.*

- Tratamentul diferențiat să aibă drept scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate a unui drept recunoscut de lege;

▪ Tratatamentul diferențiat să nu fie justificat obiectiv de un scop legitim, iar metodele de atingere a acelui scop să nu fie adecvate și necesare.

Sub acest aspect, raportându-ne la definiția prevăzută de art.2, alin.4 din O.G. nr.137/2000 cu modificările și completările ulterioare, republicată, constatăm că elementul material al faptei constă, în speță, în activitatea exterioară de săvârșire care se realizează sub forma unei acțiuni prin exprimare verbală. Se reține astfel un comportament activ, concretizat în afirmații care au un conținut bazat pe asocieri etnice în strânsă legătură cu un comportament reprobabil, care luate împreună, în general, denotă o stare față de care oamenii manifestă dispreț sau dezaprobare. Fapta reclamațiilor prin efectele pe care le generează supune unui tratament injust, degradant persoanele aparținând comunității roma.

Aceste sintagme care formează conținutul afirmațiilor: „Țigani jegosi”, „Ați venit cu șatra, cu cortul, nu aveți gust, needucaților”, „Fir-ați ai dracului de țigani”, „Țiganilor, spurcaților, nespălaților, hoților, bandiților”, „Ciorilor, țiganilor”, prin ele însele sunt ofensatoare și aduc atingere demnității, având efect de a umili, constituind o apreciere jignitoare strâns legată de o percepție stereotipă asociată unei etnii, în speță etniei rome, similar unor percepții subiective generalizate cu caracter discriminatoriu, de tipul celor cu care etnia romă este asociată, spre exemplu: romii (țiganii) sunt „imputiti, jegosi, nespălați, hoți” etc.

În ceea ce privește sensul afirmației, per se, nu poate fi reținută o conotație pozitivă sau cel puțin neutră, asocierea între agresiv – țigan – imputit, fiind negativă prin utilizarea coroborată a celor trei termeni și prin asociere cu apartenența la etnia roma. Aceste alăturări asociate termenului de „țigan”, prin comportamentul activ manifestat sub formă de expresie verbală are la bază etnia și are ca efect atingerea demnității, drept garantat de lege, prin art. 1 al O.G. nr.137/2000, republicată: „În România, stat de drept, democratic și social, **demnitatea omului**, (...), libera dezvoltare a personalității umane **reprezintă valori supreme și sunt garantate lege**”.

Din acest punct de vedere se întrunește elementul de defavorizare nejustificată, de supunere unui tratament injust al persoanelor față de care s-au făcut declarațiile respective, N. I și N. I, relativ la alte persoane și subsecvent față de persoanele de etnie roma.

În ceea ce privește efectul public creat, Colegiul director reține că impactul afirmațiilor s-a realizat prin însăși modalitatea în care s-au desfășurat evenimentele și anume pe stradă și la care au fost martori mai multe persoane.

Colegiul director reține intenția reclamațiilor de a supune unui tratament injust și degradant persoanele aparținând minorității roma, prin repetarea cuvintelor jignitoare și conotația discriminatorie a acestora prin cuvinte și gesturi care imită croncănitul și zborul ciorii.

De asemenea, este important să precizăm și rezultatele sondajelor de opinie din România, cu privire la raportarea populației majoritare la persoanele aparținând minorității roma. Astfel, 82% dintre cei intervievați consideră că romii sunt infractori, 70,7% apreciază că romii ar trebui să fie separați de ceilalți cetățeni, 41,1% nu ar accepta vecini romi, 62,7% consideră că romii nu ar trebui lăsați să călătorească în străinătate și 48,6% sunt de părere că creșterea populației roma ar trebui limitată.

Având în vedere motivele expuse mai sus, Colegiul Director constată că se întrunesc cumulativ elementele constitutive prevăzute de art. 2 alin.4 din O.G. nr.137/2000.

Colegiul Director apreciază că, în cauză, sunt elemente care să probeze faptele de discriminare de care sunt acuzați L H, L V și L A.

Pornind de la circumstanțele în care s-au derulat evenimentele, repetabilitate, cuvinte și expresii cu caracter peiorativ precum și aspectul public raportat la aspectul

vecinătate al familișilor respective. colegiul se va orienta asupra sancțiunii cu avertisment a făptuitorilor.

Având în vedere considerentele reținute de Colegiul Director în temeiul art. 20 din OG nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, cu unanimitate de voturi, ale membrilor prezenți

HOTĂRĂȘTE:

1. Aspectele sesizate constituie fapte de discriminare conform art. 2 alin 1 și 2 coroborat cu art. 14 din OG nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată.

2. Aplică sancțiunea contravențională cu avertisment, lui L N , L V și L A domiciliați în București

3. Comunicarea prezentei hotărâri părților.

4. Prezentul act poate fi contestat conform Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.

Membrii Colegiului director prezenți la ședință

ASZTALOS CSABA FERENC

COMȘA CORINA NICOLETA

DEZIDERIU GERGELY

HALLER ISTVAN

P / ai delegații

IONIȚĂ GHEORGHE

NIȚĂ DRAGOȘ TIBERIU

PANFILE ANAMARIA

TRUINEA PAULA ROXANA

C.N.C.D.
Vicepreședinte
CORINA COMȘA

Data redactării 19.02 2008

